

**SAMEN VOOR
BIODIVERSITEIT**

Workshop 3 'Biodiversiteit verankeren in je organisatie'

Simone Sauren, projectleider en ontwikkelaar bij Yuverta, vertelt over de onderwijsinstelling Yuverta en wat zij doen om biodiversiteit te integreren en een maatschappelijk thema te maken.

Sinds 2021 zijn drie groene scholen, het Wellantcollege, Citaverde en Helicon, samen verdergegaan onder de naam Yuverta. Yu staat voor Young, Verta staat voor Groen, jong en groen voor een groene toekomst. Met 36 middelbare scholen en 20 mbo scholen bereikt Yuverta veel studenten én (toekomstige) docenten. Simone werkt nu een jaar voor Yuverta en zet zich als projectleider in om het thema biodiversiteit te verankeren binnen deze organisatie.

Simone heeft in haar werk vijf randvoorwaarden geïdentificeerd voor integratie van het thema biodiversiteit in de organisatie:

- Pioniers & Idealisten. Er zijn pioniers en idealisten nodig om verandering waar te maken. Zij hebben een andere manier van denken, zetten door, breken door muren heen en maken impact.
- Visie & Missie. Met een duidelijke impactstrategie zorgt Yuverta ervoor dat haar leerlingen, cursisten en studenten opgeleid worden voor de grote opgaven waar de samenleving de komende decennia voor komt te staan.
- Vernieuwend onderwijs. Het onderwijs is lastig te veranderen, maar met vernieuwend onderwijs wil Yuverta studenten betrekken bij echte casussen in de vorm van opdrachten. Zij hebben bijvoorbeeld de projecten 'Groene hotspot Houten', 'Blauwe hotspot Dordrecht' en 'Yuverta4buiten' lopen om jongeren te stimuleren een groen beroep te kiezen.
- Gebiedsgerichte aanpak. Omdat biodiversiteit een maatschappelijk breed thema is, ligt realiseren van biodiversiteitsherstel niet alleen in handen van de onderwijsinstelling zelf. Ook samenwerkingspartners en buurorganisaties hebben invloed op de biodiversiteit. Daarom werkt Yuverta met gebieds- en samenwerkingspartners aan een gebiedsgerichte aanpak in Limburg.
- Samenwerking onderwijs, onderzoek, bedrijven en overheid. Samenwerking tussen deze partijen is essentieel.

Discussie

Op de vraag wat biodiversiteit verankeren in onderwijs moeilijk maakt, antwoordt Simone dat lang nog niet iedereen inziet dat biodiversiteit verder rijkt dan alleen het groene onderwijs. Er wordt regelmatig beweerd dat er al genoeg meer dan genoeg aandacht voor dit thema binnen de groene opleidingen is, en dat het niet nodig is om dit in andere opleidingen op te nemen. Verder bepaalt de Samenwerkingsorganisatie Beroepsorganisaties of de nieuwe opleidingen, cursussen en veranderingen aan het curriculum gerealiseerd mogen worden, en hier lijkt niet vaak ruimte voor verandering. Simone ziet daar ook een rol voor het Deltaplan en zijn partners weggelegd: laat met elkaar zien dat integreren in onderwijs nodig én mogelijk is.

Martin van den Hoorn, stadsecoloog bij gemeente Den Haag, vertelt hoe je biodiversiteit in een gemeente implementeert. Martin neemt de deelnemers van de workshop (met een knipoog) mee in hoe je als vasthoudende stadsecoloog kunt zorgen dat biodiversiteit niet alleen in beleid wordt geborgd, maar ook hoe dit beleid tot daadwerkelijk resultaat leidt. De eerste stap, borging in het beleid, is essentieel om überhaupt ruimte en budget te hebben.

Maar vooral ook de continue inzet om het belang van biodiversiteit uit te blijven leggen aan collega's en andere betrokkenen is volgens hem noodzakelijk gebleken om het beleid uit te voeren. Biodiversiteit en andere groene waarden blijven in onderhandelingen nog veel te vaak het onderspit delven.

Ook Martin komt tot een vijf stappenplan, waar volgens hem de aandacht moet liggen om biodiversiteit te implementeren:

- Zorg voor politiek commitment. Biodiversiteit is namelijk een zachte waarde en zal altijd het onderspit delven. Het is daarom belangrijk om het te borgen in bijvoorbeeld een nota, richtlijn of raadsbesluit. De Gemeente Den Haag heeft in het raadsbesluit bijvoorbeeld genoteerd dat er niet zomaar een boom geplant mag worden in de ecologische zone, om te compenseren voor kap. Die ecologische zone is namelijk een zon-inval-plek voor vlinders en bijen.
- Speel 'het spel' strategisch. Zorg dat je altijd een onderhandelingspositie hebt. Op die manier kun je echt iets bereiken. Blijf het beleid onvermoeibaar uitdragen. Er zijn altijd andere belangen, nieuwe collega's, politieke ideeën, inwoners met een mening, et cetera.
- Gemeente Den Haag heeft een Nota Stadsnatuur gemaakt om biodiversiteitsonderwerpen zo toegankelijk mogelijk te maken. Per onderwerp is er ook een handreiking beschikbaar, dit maakt het werk voor collega's behapbaar.
- Blijf opvoeden! Praktische natuurkennis van inwoners is heel laag in Nederland. Blijf mensen informeren over natuur en neem ze daarin mee.
- Houdt een bord voor je kop. Blijf knokken en blijf met mensen praten, ook al lijkt het soms een onbereikbare opgave.

Discussie

Er wordt gevraagd of Martin een strategie heeft om zijn verhaal te verkondigen binnen zijn eigen organisatie. Hij antwoordt dat je altijd op een toegankelijk niveau moet blijven uitleggen, de mensen mee moet nemen. Hij noemt zelf het voorbeeld om mensen zich in een dier in te leven. Dit verschuiven van het perspectief brengt vaak veel inzicht. Ook zou je biodiversiteit mee kunnen koppelen met andere belangen die spelen, bijv. klimaatadaptatie, aangename leefomgeving, veiligheid. Op de vraag hoe het ecologisch groen onderhoud samengaat met een open inschrijving voor de goedkoopste te kiezen, antwoordt Martin dat dit inderdaad niet goed samen gaat.

Bart Specken, coördinator Biodiversiteit bij Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, vertelt over het biodiversiteitsherstelplan van zijn waterschap, dat focust op werken mét de natuur. Bart neemt de deelnemers mee door het plan, waarmee het waterschap biodiversiteitsherstel probeert te realiseren. Het resultaat: "De omstandigheden voor een hoge biodiversiteit zijn door ons waterbeheer en inrichting van het watersysteem sterk verbeterd. De betere omstandigheden hebben nieuw, robuust leefgebied gecreëerd voor planten en dieren dat tevens functioneert als verbindingzone."

Dit resultaat is opgenomen in het Waterbeheer Programma (WBP). Het afdelingshoofd is verantwoordelijk voor het resultaat richting het bestuur van het plan, dit werkt erg goed als er iets niet loopt.

Om het resultaat te behalen, zijn twee activiteiten geïdentificeerd:

1. "Biodiversiteit is een intrinsiek onderdeel bij de planvorming en uitvoering van de kerntaken van het waterschap" en
2. "Het waterschap is een effectieve netwerkpartner om biodiversiteitsherstel te bevorderen."

Om de eerste activiteit uit te voeren, gaat het waterschap werken aan bewustwording en communicatie, eigen terreinen natuurvriendelijk inrichten, natuurvriendelijk onderhoud wordt de nieuwe standaard en opstellen monitoringsplan. In het kader van de tweede activiteit gaat het waterschap samenwerkingsnetwerk opzetten, biodiversiteit verbeteren bij derden, ontwikkelen robuust waternetwerk en biodiversiteitsherstel door aanpakken droogte.

Verder benoemt Bart ook het belang van borging, het is als ambtenaar en als bestuurder belangrijk om ergens op terug te kunnen vallen. De maatregelen die het waterschap in het kader van het plan uitvoeren zorgen voor borging. Twee van de belangrijkste maatregelen zijn het realiseren blauwgroen netwerk en droogte aanpakken.

Discussie

- Op de vraag over of er gecommuniceerd wordt over de agenda om medewerkers te blijven betrekken of dat intern gerapporteerd wordt, antwoordt Bart dat er in ieder geval naar het bestuur gerapporteerd wordt. Verder worden er berichten via intranet gedeeld of er worden presentaties gehouden. Of de effecten voor biodiversiteit worden getoetst is projectafhankelijk.
- Er wordt gevraagd waarom er visvergunningen worden verleend, is dit niet een hele grote drukfactor in de Amstel. Dit vindt Martin een goede vraag en ze zijn samen met de sportvisserij vereniging bezig met het vraagstuk of deze aantallen teruggebracht kunnen worden, maar dit blijft heel lastig.

Moderator Judy Koppenjan concludeert dat de pioniers die we vandaag aan het woord hebben gehad, laten zien dat je, om biodiversiteit te kunnen borgen binnen je organisatie, je als een pitbull in je doel moet vastbijten. Zorg dat het thema verankerd wordt in beleid, leidt je collega's op en blijf je ideeën herhalen. Iedereen die hier vandaag aanwezig is, jij bent die pitbull. Als je je onverstoort blijft zetten voor het thema biodiversiteit, kun je meters maken binnen je organisatie. De tijd is er rijp voor.

